

Студентське самоврядування закладу вищої освіти спортивного профілю

Бондар А. С., Ждамірова Ю. М.

Харківська державна академія фізичної культури, Харків, Україна

Анотація. У статті визначено особливості студентського самоврядування закладу вищої освіти спортивного профілю. Організаційна структура органів студентського самоврядування Харківської державної академії фізичної культури включає студентський парламент, студентську раду гуртожитку, студентський профком та студентське наукове товариство, які взаємодіють між собою і мають своїх очільників. Основними мотивами участі в студентському самоврядуванні 67% опитаних студентів вважають можливість самореалізації, через суспільну роботу та її соціальну значимість для навчального закладу.

Ключові слова: студенти, заклади вищої освіти, самоврядування, органи студентського самоврядування.

Вступ. В умовах підйому хвилі громадської активності української молоді, державного курсу на децентралізацію влади, демократизації системи вищої освіти та прагнення до її реформування, зміну тенденцій у молодіжній політиці країни важливим напрямком діяльності є організація студентського самоврядування у закладах вищої освіти.

Студентське самоврядування діє на різних рівнях навчальних закладів, їх структурних підрозділів та є невід'ємною частиною громадського самоврядування навчальних закладів, про це у своїх роботах відмічали такі сучасні автори, як Денисенко К., Кращенко Ю., Потопа К., Романик А., Троцько Г. та ін., які вивчали історію формування та розвитку, організаційну структуру, нормативно-правові засади студентського самоврядування в Україні та за кордоном.

Зв'язок дослідження з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконувалося в рамках реалізації фундаментального наукового проекту на 2015-2017 рр. «Теоретико-методичні основи розвитку неолімпійського спорту» (номер

державної реєстрації 0115U002372) (автор брав участь у втіленні даного проекту у якості виконавця підтеми «Організаційно-управлінські, економічні та гуманітарні основи розвитку неолімпійського спорту в Україні» 0115U006861С), а також згідно Тематичного плану науково-дослідної роботи Харківської державної академії фізичної культури на 2015-2017 рр. за темою 1.5. «Методологічні основи стратегічного розвитку сфери фізичної культури та спорту в регіоні» (державний реєстраційний номер 0113U004615).

Мета дослідження – визначити особливості студентського самоврядування закладу вищої освіти спортивного профілю.

Завдання дослідження:

1. Розглянути основні мотиви студентів-спортсменів до участі у студентському самоврядуванні закладу вищої освіти.
2. Охарактеризувати організаційну структуру та механізм формування органів студентського самоврядування закладу вищої освіти спортивного профілю.

Матеріал і методи дослідження. У дослідженні взяли участь 120 студентів Харківської державної академії фізичної культури. Для обґрунтування актуальності теми проведено теоретико-методологічний аналіз проблеми. Для вивчення організаційно-управлінських особливостей діяльності осередків студентського самоврядування використано аналіз нормативно-правових документів та системний аналіз. З метою вивчення мотиваційних чинників студентів-спортсменів до громадської діяльності у органах студентського самоврядування закладу вищої освіти проведено опитування (анкетування).

Результати дослідження та їх обговорення. Сучасне законодавство визначає студентське самоврядування, як право і можливість студентів (курсантів, крім курсантів-військовослужбовців) вирішувати питання навчання і побуту, захисту прав та інтересів студентів, а також брати участь в управлінні закладом вищої освіти. Якщо розглядати органи студентського самоврядування, як систему управління, можна виявити, що закон [1] регламентує: технічні елементи (наявність власного приміщення, меблів, оргтехніки, доступу до мережі Інтернет, тощо), технологічні елементи (порядок проведення виборів), організаційні елементи (засади діяльності, варіації структури і форм організації, права та обов'язки органів студентського самоврядування), економічні елементи (фінансова основа діяльності, розпорядження коштами, формування кошторису), проте найменш чітко регламентує соціальні елементи, які є важливою частиною організації студентського самоврядування, отже потребують детального вивчення.

На процес організації студентського самоврядування значною мірою впливає

специфіка навчального закладу, зокрема спрямованість та масштаби самого закладу вищої освіти, а також вмотивованість студентів, які долучаються до лав органів самоврядування [2]. Слід зазначити, що студенти-спортсмени мають стійкі мотиви діяльності, впевненість у власних силах, розуміють співвідношення затрачених ресурсів з отриманими результатами, що при правильній організації вдало можна використовувати для роботи у органах студентського самоврядування.

Мотиваційний ряд Мюррея Г. [3] виділяє потреби спортсменів, які вони вдовольняють у спорті, але й в повній мірі можуть реалізувати в студентському самоврядуванні:

1. Потреба в престижі, самовдосконаленні, визнанні, досягненні, честолюбстві, прагненні проявити себе.
2. Потреба досягнення успіху та уникнення невдач.
3. Потреба проявити владу над іншими, домінувати або підкорятися іншим.
4. Потреба в афіліації (потреба в спілкуванні, встановленні емоційних зв'язків з іншими, прояв доброзичливості, співпраці).
5. Потреба участі в пізнавальному процесі, бажання задовольнити свою допитливість, отримати відповіді на питання, що цікавлять.

Участь у студентському самоврядуванні, на наш погляд, надає студенту-спортсмену певного соціального статусу, таким чином він може досягти визнання серед студентів власного закладу вищої освіти, проявити себе, як студентський лідер на теренах України.

Проведене опитування серед студентів Харківської державної академії фізичної культури показало, що більшість студентів, а саме – 67% респондентів, основними мотивами участі в студентському самоврядуванні вважають можливість самореалізації, через суспільну роботу та її соціальну значимість для навчального закладу, 24% – прагнуть відчувати себе частиною «команди», 6% – хочуть збільшити коло спілкування та допомагати іншим студентам у вирішенні їх проблем і лише 3% долучилися до громадської діяльності щоб набути нові знання та уміння. При цьому 75% опитаних студентів готові щоденно приділяти свій вільний час участі у громадському житті академії, що також підтверджує високий рівень вмотивованості студентів-спортсменів до суспільної діяльності в органах студентського самоврядування.

Проведене дослідження дозволило виявити наступні особливості організації студентського самоврядування Харківської державної академії фізичної культури:

- 1) Студентське самоврядування здійснюється уповноваженим органом – громадською організацією «Студентський парламент Харківської державної академії фізичної культури «СПАР», що є неприбутковою організацією та діє на основі спільності інтересів студентів для реалізації поставлених мети та завдань.

2) Вибори керівників організації відбуваються шляхом таємного голосування під час загальної Конференції студентів, проте усі інші рішення ухвалюються відкритим голосуванням.

3) Усі органи студентського самоврядування – Студентський парламент та Студентська рада гуртожитку ХДАФК взаємодіють між собою, проте є незалежними, мають окрему структуру та очільників. Відокремленими підрозділами студентського самоврядування є студентський профком та студентське наукове товариство [4].

Висновки: Організаційна структура органів студентського самоврядування Харківської державної академії фізичної культури включає студентський парламент, студентську раду гуртожитку, студентський профком та студентське наукове товариство, які взаємодіють між собою і мають своїх очільників. 67% опитаних студентів основними мотивами участі в студентському самоврядуванні вважають можливість самореалізації, через суспільну роботу та її соціальну значимість для навчального закладу.

Перспективи подальших досліджень у даному напрямку полягають у вивченні та порівняльному аналізі особистісних характеристик лідерів та представників органів студентського самоврядування закладів вищої освіти.

Список використаної літератури.

1. Закон України «Про вищу освіту». *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2014, № 37-38, ст.2004 (редакція від 28.09.2017). Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Кращенко Ю. Особливості системи студентського самоврядування вищого педагогічного навчального закладу. *Гуманітарні та соціальні науки : матеріали III Міжнародної конференції молодих вчених HSS-2011*, 24–26 листопада 2011 року, Львів, Україна. Національний університет «Львівська політехніка». Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. С. 232-235
3. Пилоян Р. А. *Мотивация спортивной деятельности*. М. : ФиС, 1984. С. 20-70
4. *Статут громадської організації «Студентський парламент Харківської державної академії фізичної культури «СПАР»*. Харків : ХДАФК, 2016. 20 с.